

постанови апеляційного господарського суду, ухвалені за результатами апеляційного розгляду, що зазначено в статтях 91 та 107 ГПК [1].

Отже, прокурор, відіграє певну процесуальну роль, здійснюючи представництво інтересів громадянина або держави в господарському процесі.

Список використаних джерел:

1. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 06 лист. 1991 року // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 6. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
2. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовт. 2014 року // Відомості Верховної Ради України. - 2015. - № 2-3. - ст.12. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.

Прокурор у господарському процесі

Свиридюк С.М., студент ННІПП НАВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук *Петрина В.Н.*

26 вересня 1995 року під час своєї вересневої частини сесії 1995 року Парламентська Асамблея Ради Європи ухвалила позитивний висновок щодо заявки України на вступ до Ради Європи (Висновок ПА РЄ N 190 (1995)). Одним з головних факторів, що вплинув на ухвалення цього висновку, була підготовка відповідей органів державної влади України на запитальник Комітету Парламентської Асамблеї Ради Європи з політичних питань, яка були надіслані до Страсбурга спільно Президентом України, Головою Верховної Ради України та Прем'єр-міністром України. Відповіді надавали вичерпну інформацію про стан та перспективи розвитку конституційно-правових перетворень в нашій державі. Зазначений висновок Парламентської Асамблеї Ради Європи містить в собі низку зобов'язань нашої країни щодо впровадження в національне законодавство норм та стандартів Парламентської Асамблеї Ради Європи.

Серед цих зобов'язань, які взяла на себе Україна при вступі до Ради Європи, пунктом ві Висновку ПА РЄ N 190 передбачається, що «роль та функції Генеральної прокуратури будуть змінені (особливо щодо здійснення загального контролю за додержанням законності) шляхом перетворення цього інституту в орган, який відповідатиме стандартам Ради Європи», так як правове становище прокуратури в Україні, що передбачалося Законом України «Про прокуратуру», прийнятим 5 листопада 1991 року, не відповідало європейським стандартам.

14 жовтня 2014 року в Україні було прийнято новий Закон України «Про прокуратуру». Текст даного Закону дістав позитивні відгуки експертів Венеціанської комісії. Порівняно з попереднім Законом України «Про прокуратуру» та більш ранніми законопроектами, положення нового Закону значно розширили межі нормативного регулювання міжнародного співробітництва органів прокуратури. Так, згідно з частиною 2 статті 2 зазначеного закону передбачено здійснення прокуратурою міжнародного співробітництва з метою реалізації покладених на неї функцій.

Важливими новаціями даного Закону «Про прокуратуру», що стосувалися господарського процесу, були положення частини 3 статті 23 даного закону, згідно з яким «Не допускається здійснення прокурором представництва в суді інтересів держави в особі державних

компаній, а також у правовідносинах, пов'язаних із виборчим процесом, проведенням референдумів, діяльністю Верховної Ради України, Президента України, створенням та діяльністю засобів масової інформації, а також політичних партій, релігійних організацій, організацій, що здійснюють професійне самоврядування, та інших громадських об'єднань. Представництво в суді інтересів держави в особі Кабінету Міністрів України та Національного банку України може здійснюватися прокурором Генеральної прокуратури України або регіональної прокуратури виключно за письмовою вказівкою чи наказом Генерального прокурора України або його першого заступника чи заступника відповідно до компетенції» [1], а також частини 5 статті 23, згідно з яким «Прокурор з метою вжиття заходів з досудового врегулювання спору та поновлення ймовірно порушеного права громадянина або законного інтересу держави після підтвердження судом підстав для представництва має право направити до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, військових частин, суб'єктів державного та комунального секторів економіки, органів Пенсійного фонду України та фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, рішення, дії чи бездіяльність яких створюють загрозу порушення або ймовірно порушують законні інтереси громадянина чи держави, звернення, що містить викладення обставин та вимог, передбачених процесуальним законом, про можливість досудового врегулювання спору» [1].

Протягом п'ятнадцяти днів з дня отримання звернення прокурора відповідна особа має право вжити запропонованих прокурором заходів для забезпечення досудового врегулювання спору.

У разі неврегулювання спору у досудовому порядку прокурор звертається до суду із позовом (заявою, поданням) протягом одного місяця з дня отримання відповідною особою заяви прокурора.» Дане нововведення є важливим, оскільки, дає можливість більш чітко розмежувати повноваження прокурора у сфері захисту прав та інтересів держави.

Стосовно розгляду справи прокурором у господарському процесі у статті 29 Господарського процесуального кодексу (далі – ГПК) зазначено умови участі прокурора у розгляді справи, а саме:

Відповідно до частини 2 ст. 29 ГПК якщо господарським судом прийнято до розгляду позовну заяву, подану прокурором в інтересах держави, державний орган, уповноважений здійснювати функції держави у спірних відносинах, набуває статусу позивача. Ця норма кореспондує з нормою ст. 21 ГПК, відповідно до якої позивачами є підприємства та організації, в інтересах яких подано позов про захист порушеного чи оспорюваного права або охоронюваного законом інтересу. Такий державний орган наділено процесуальними правами, наданими позивачу ст. 22 ГПК та іншими статтями ГПК. ГПК не містить обмежень щодо процесуальних прав державного органу, який виступає позивачем у справі, порушеній за позовом прокурора. Процесуальні права такого позивача не можуть бути обмежені прокурором, який подав позов в інтересах держави;

Частина 3 ст. 29 ГПК встановлює форму повідомлення прокурора про його участь у справі, яка порушена за позовом іншої особи в загальному порядку. Таке повідомлення повинно бути подано до господарського суду в

письмовій формі. Крім того, в судовому засіданні, в яке прокурор з'явився, він сповіщає господарський суд усно. При цьому він повинен визначити, в чому полягає порушення інтересів держави та обґрунтує необхідність їх захисту;

Згідно до частини 4 ст. 29 ГПК прокурор, який бере участь у справі, несе обов'язки і користується правами сторони. При цьому обсяг прав залежить від того, з якою зі сторін пов'язані інтереси держави: якщо інтереси держави уособлюються позивачем, прокурор має права позивача, зокрема право змінити підставу або предмет позову, збільшити розмір позовних вимог, відмовитися від позову або зменшити розмір позовних вимог; якщо інтереси держави уособлюються відповідачем, прокурор наділений правами відповідача, зокрема правом визнати позов повністю або частково;

Винятком є заборона прокурору укладати мирову угоду. Оскільки прокурор наділений правами позивача, він має право відмовитися від позову, але відповідно до частини 5 ст. 29 ГПК така відмова прокурора не впливає на права позивача, тобто органу, який виконує функції держави у спірних відносинах. У випадку якщо прокурор відмовився від позову, позивач має право вимагати вирішення спору по суті.

Частина 6 ст. 29 ГПК зазначає, що прокурор має право підтримувати позов і вимагати розгляду справи по суті, навіть у випадку, коли позивач відмовився від позову. Однак таке право надане прокурору, коли справу порушено за позовом, якого подано прокурором в інтересах держави. Якщо ж позов подано в інтересах громадянина, прокурор позбавлений права підтримувати такий позов [2].

Механізм участі прокурора в господарському судочинстві умовно можна поділити на такі блоки: перший – порушення справи в господарському суді за позовом прокурора (ст.2 ГПК); другий – безпосередня участь прокурора в судовому процесі (ст. 29 ГПК); третій – апеляційне подання на рішення місцевого господарського суду, яке не набрало законної сили (ст. 91 ГПК); четвертий - касаційне подання на рішення місцевого господарського суду, яке набрало законної сили, та постанову апеляційного суду (ст. 107 ГПК); п'ятий - касаційне оскарження судових рішень Вищого господарського суду України до Верховного Суду України (ст. 111- 14 ГПК) [3].

Виходячи із вищенаведеного, можна зазначити, що інститут прокурора до цього часу в Україні відіграє важливе значення у розгляді справ в господарських судах. Таким чином, роль прокурора в Україні не відповідає тим функціям, які виконує прокуратур в розвинутих країнах Європейського Союзу, де прокурор приймає участь тільки в кримінальному процесі. Думається, що і в Україні прокурору має бути відведена роль представника держави, який підтримує державне звинувачення і приймає участь тільки в кримінальному процесі. В господарському процесі, якийбудеться на принципі змагальності сторін, прокурор не повинен приймати участь.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про прокуратуру». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1697-18/page?text=%F7%E8%ED>
2. Науково-практичний коментар Господарський процесуальний кодекс України: за редакцією Мельника М.П.-2012 рік, ст.364.
3. Господарський процесуальний кодекс України: Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 6, зі змінами та доповненнями станом на 6 листопада 2014 р.